

Svag avslutning på 2015

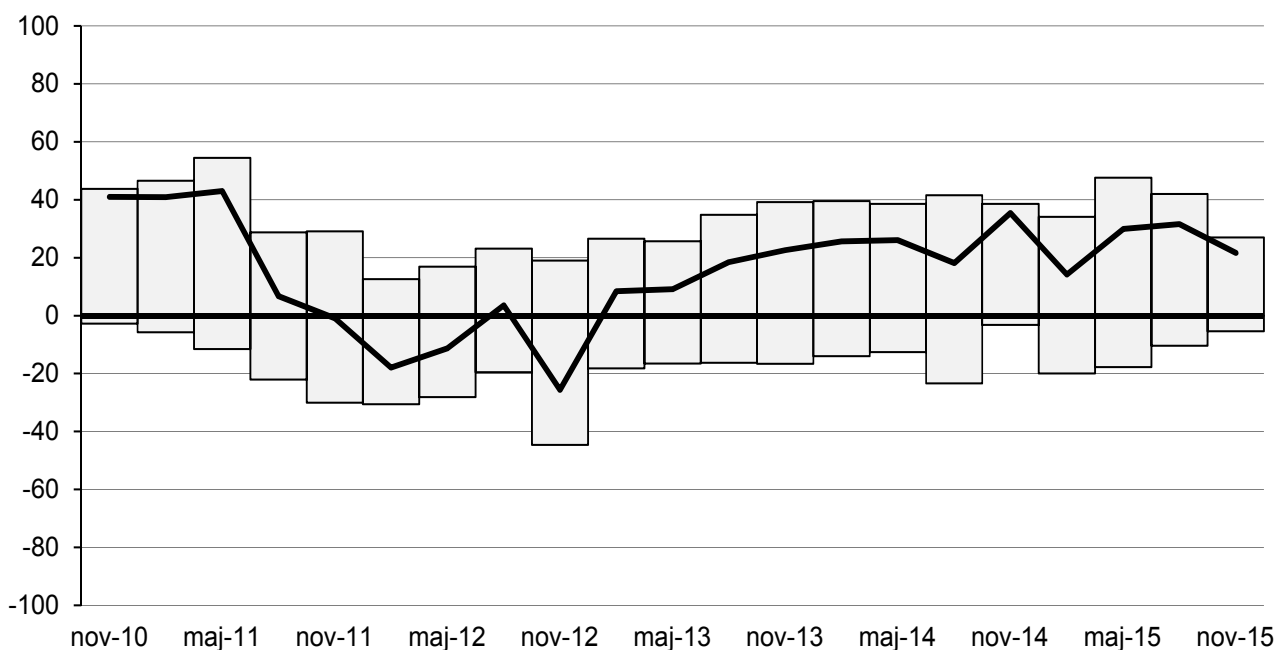
Kapacitetsutnyttjandet minskar och orderingsgången dämpas för teknikindustrin. Rapporten visar att det är fortsatt låg efterfrågan på investeringsvaror internationellt. Behovet av yrkesarbetare minskar något medan något fler företag efterfrågar ingenjörer.

För teknikindustrin är det utvecklingen på exportmarknader som i stor omfattning avgör den faktiska utvecklingen för produktionen i Sverige. Orderingsgången för maskinindustrin, som under flera år varit oförändrad, minskar på export under fjärde kvartalet. Mer positivt är att orderingsgången på hemmamarknaden stiger något och detsamma gäller orderingsgången för metallvaror. Bilindustrin fortsätter vara den bransch som går bäst och med positiv inverkan på många leverantörsföretag. Den sammantagna orderingsgången för leverantörsföretag är fortsatt oförändrad också för fjärde kvartalet 2015.

För teknikindustrin sammantaget avslutas året med svagare ordertillväxt både på export och hemmamarknad jämfört med tidigare. Att året avslutas svagt bekräftas av att utnyttjandet av produktionskapaciteten minskar och till den lägsta nivån på över två år.

” Dämpad orderingsgång och påtagligt lägre kapacitetsutnyttjande.

Dämpad ordertakt sammantaget

Andel teknikföretag som anger att orderingsgången totalt det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-) jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens konjunkturbarometer. Säsongrensad X12

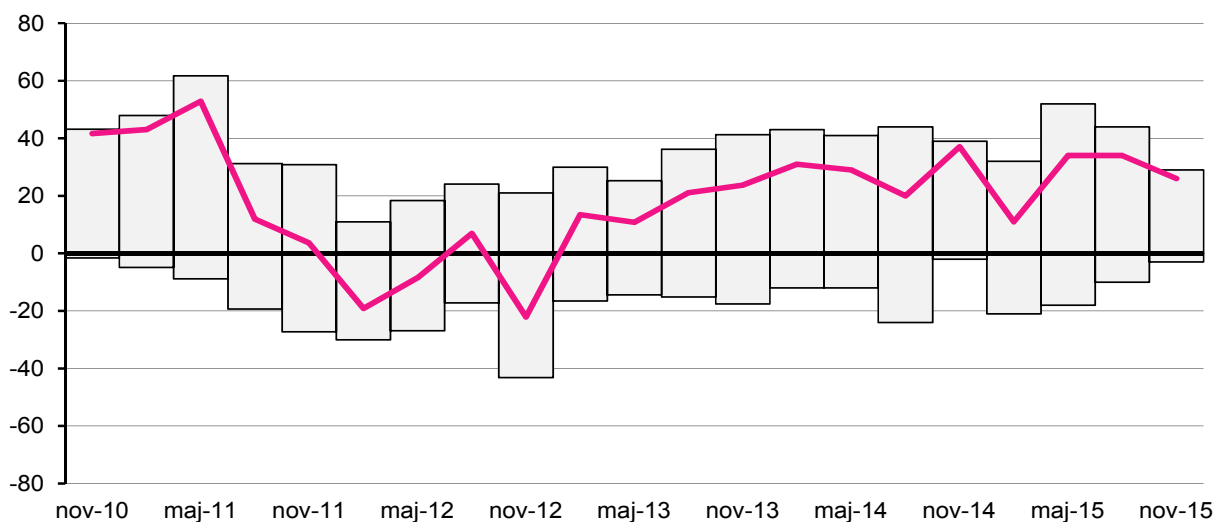
	Sverige	↗	-	↘	=	Export	↗	-	↘	=
▶ Metallvaruföretag										
aug-15	47%	28	57	15	13	53%	35	42	23	12
nov-15		31	58	11	20		34	48	18	16
▶ Varav metallbearbetning										
aug-15	79%	40	38	22	18	21%	32	59	9	23
nov-15		28	44	28	0		9	72	19	-10
▶ Maskinindustri										
aug-15	22%	29	52	19	10	78%	21	76	3	18
nov-15		28	66	6	22		17	49	34	-17
▶ Leverantörer till maskinindustri										
aug-15	38%	28	44	28	0	62%	6	42	52	-46
nov-15		28	48	24	4		34	24	42	-8
▶ Leverantörer till tele- och elektroindustri										
aug-15	51%	32	52	16	16	49%	23	55	22	1
nov-15		26	60	14	12		28	34	38	-10
▶ Instrumentindustri										
aug-15	5%	18	16	66	-48	95%	45	35	20	25
nov-15		17	70	13	4		54	39	7	47
▶ Bil- och transportmedelsindustri										
aug-15	16%	51	49	0	51	84%	66	25	9	57
nov-15		11	65	24	-13		38	62	0	38
▶ Leverantörer till bilindustri										
aug-15	34%	14	66	20	-6	66%	12	73	15	-3
nov-15		24	57	19	5		24	72	4	20
▶ Leverantörer till bygg och anläggning										
aug-15	30%	35	54	11	24	70%	4	96	0	4
nov-15		41	49	10	31		3	73	24	-21
▶ 0-74 anställda										
aug-15	59%	29	47	24	5	41%	30	51	19	11
nov-15		29	54	17	12		22	57	21	1
▶ 75-150 anställda										
aug-15	48%	31	60	9	22	52%	26	64	10	16
nov-15		25	61	14	11		19	68	13	6
▶ 151-500 anställda										
aug-15	36%	28	51	21	7	64%	25	59	16	9
nov-15		27	57	16	11		33	55	12	21
▶ 501- anställda										
aug-15	15%	41	55	4	37	85%	48	43	9	39
nov-15		13	74	13	0		30	69	1	29
Teknikföretag totalt										
aug-15	22%	35	53	12	23	78%	44	46	10	34
nov-15		20	66	14	6		29	68	3	26
Teknikföretag leverantörer totalt										
aug-15	33%	27	54	19	8	67%	10	69	21	-11
nov-15		27	56	17	10		16	63	21	-5

► ORDERLÄGET

Sammantaget ökar orderingen i lägre omfattning under sista kvartalet 2015. För transportmedelsindustrin fortsätter orderingen att öka men i mindre omfattning än föregående kvartal. För maskinindustrin minskar återigen exportorder, medan inhemsk efterfrågan rapporteras som något starkare. Orderingen fortsätter växa i måttlig omfattning för metallvaruindustrin. För leverantörer sammantaget är orderingen som tidigare oförändrad. Orderingen ökar för leverantörer till bilindustrin, men minskar för leverantörer till maskin- och till byggindustrin. På hemmamarknaden fortsätter däremot byggleverantörernas ordergång att öka medan exportorder minskar.

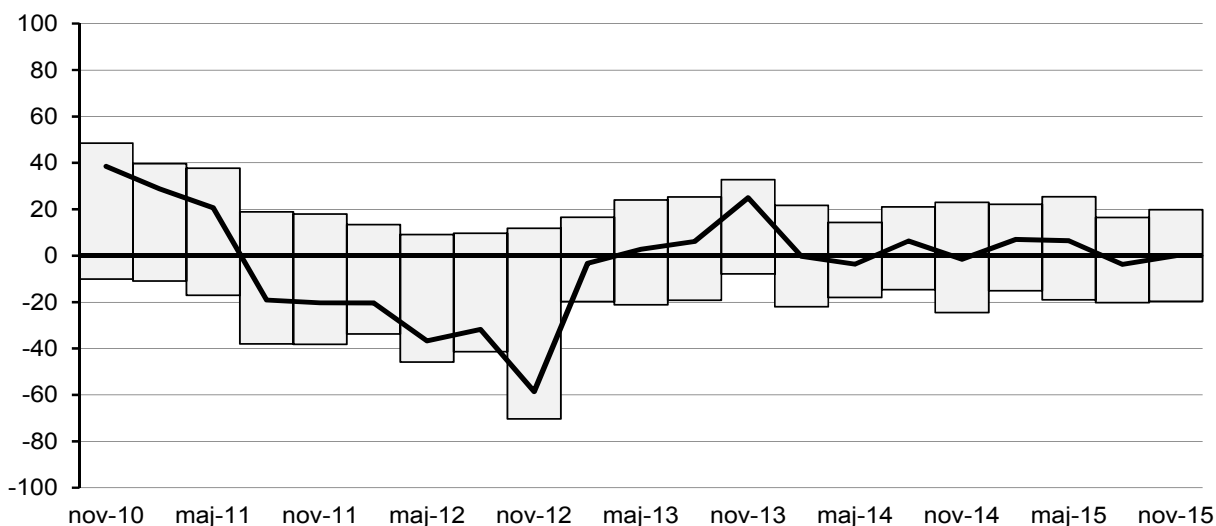
” Dämpat överlag och oförändrat för leverantörer.

Dämpat på export ...

Andel teknikföretag som anger att orderingen från exportmarknaden ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12

Leverantörer total ordergång

Andel leverantörer som anger att orderingen det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-) jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat-minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12

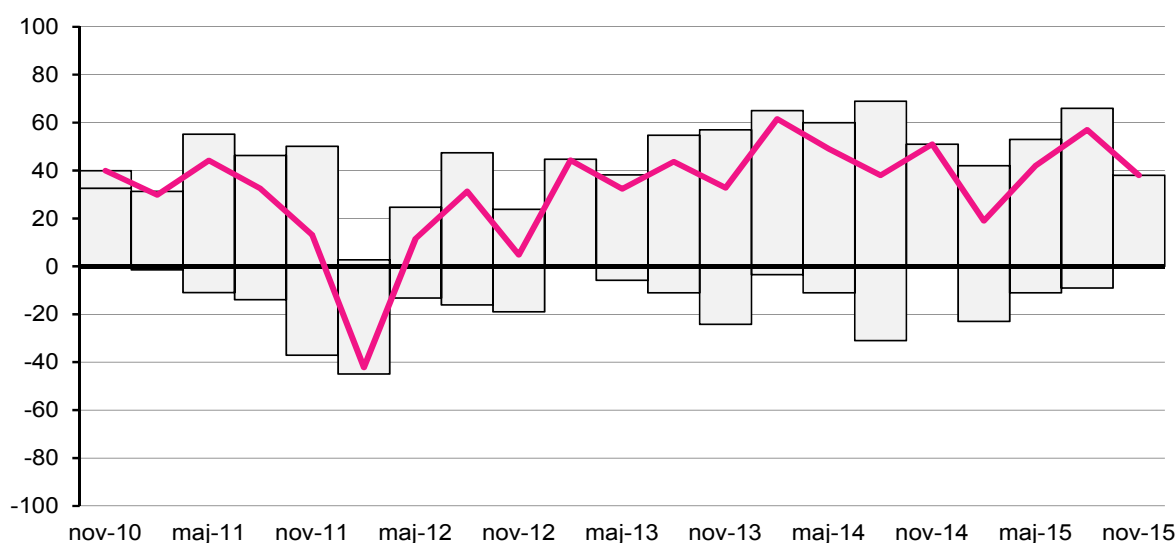
► TRANSPORTMEDELSINDUSTRIN

Orderingången för transportmedelsindustrin fortsätter sammantaget att öka men nu i lägre omfattning än under tredje kvartalet. Den internationella efterfrågan anses inte lika stark som tidigare och exportorderingången växer i lägre takt. Oroväckande är att orderingången minskar från hemmamarknaden.

Exportandelen av försäljningen är mycket hög och inverkan från nedgången på hemmamarknaden är därmed begränsad. En övervägande andel företag anser såväl orderstockar som färdigvarulager som normala.

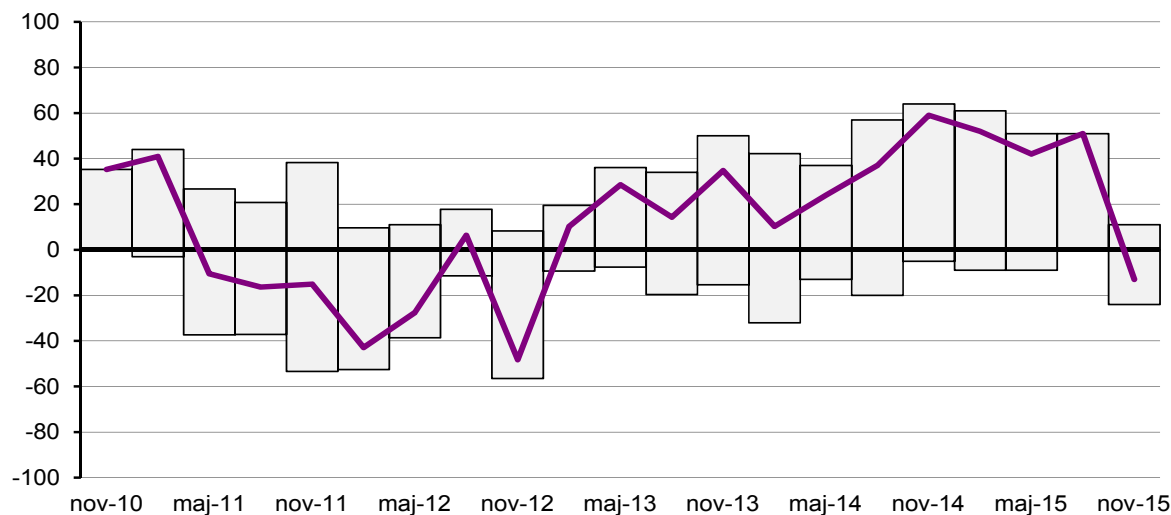
” Dämpad export, minskning hemma.

Exportorder i bil- och transportmedelsindustrin dämpas...

Andel transportmedelsföretag som anger att orderingången från exportmarknaden ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12

...och order minskar på hemmamarknaden

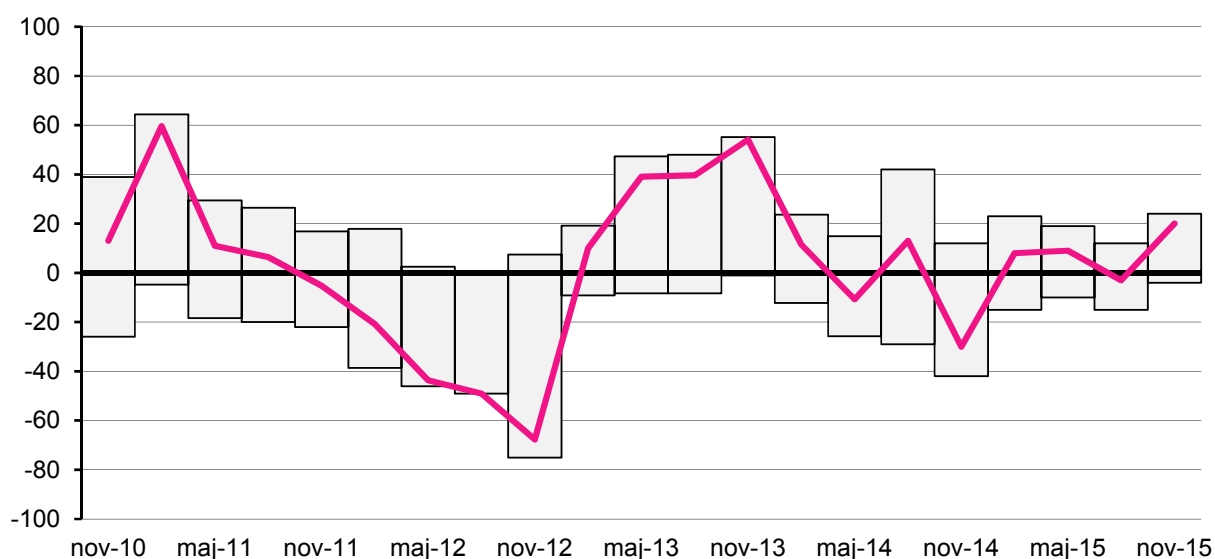
Andel transportmedelsföretag som anger att orderingången från hemmamarknaden ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12.

► LEVERANTÖRER TILL BILINDUSTRIN

Orderingången för leverantörer till bilindustrin ökar sammantaget under sista kvartalet 2015. Efter en mindre tillbakagång på exportmarknaden föregående kvartal ökar nu exportorder i en högre omfattning. Även hemmaorder ökar, men mer marginellt. Rapporteringen från företagen om orderstocken visar små förändringar och anses normala av en klar majoritet. Färdigvarulager, som ökade tillfälligt under tredje kvartalet, har reducerats och knappt nio av tio företag anser dem nu som normalt.

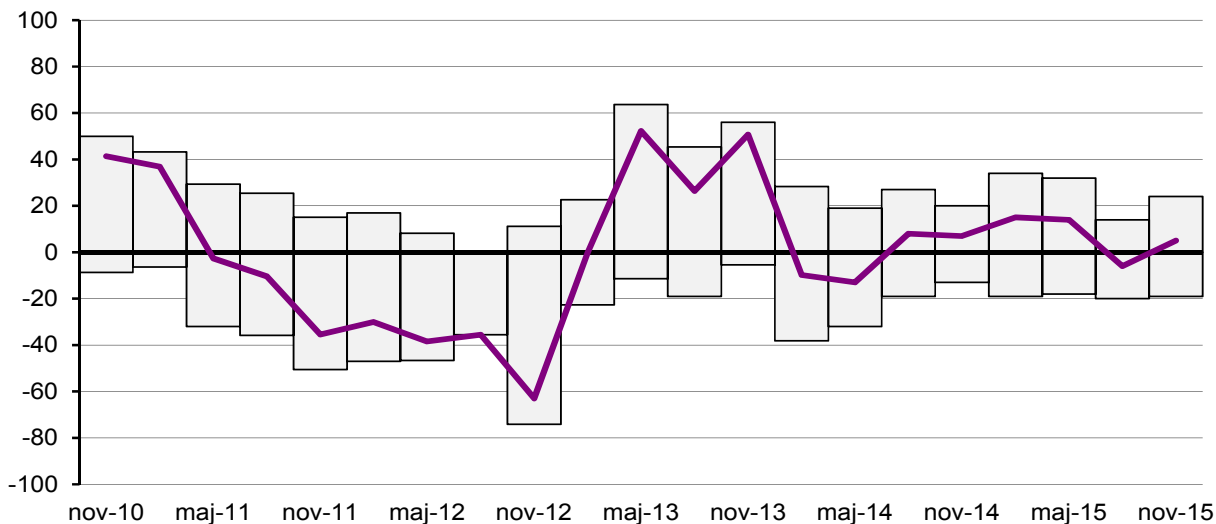
” Uppåt på export och marginellt bättre hemma.

Exportorder för bilindustrins leverantörer stiger...

Andel leverantörer till bilindustrin som anger att orderingången från exportmarknaden ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongsrensad X12

...och även något på hemmamarknaden

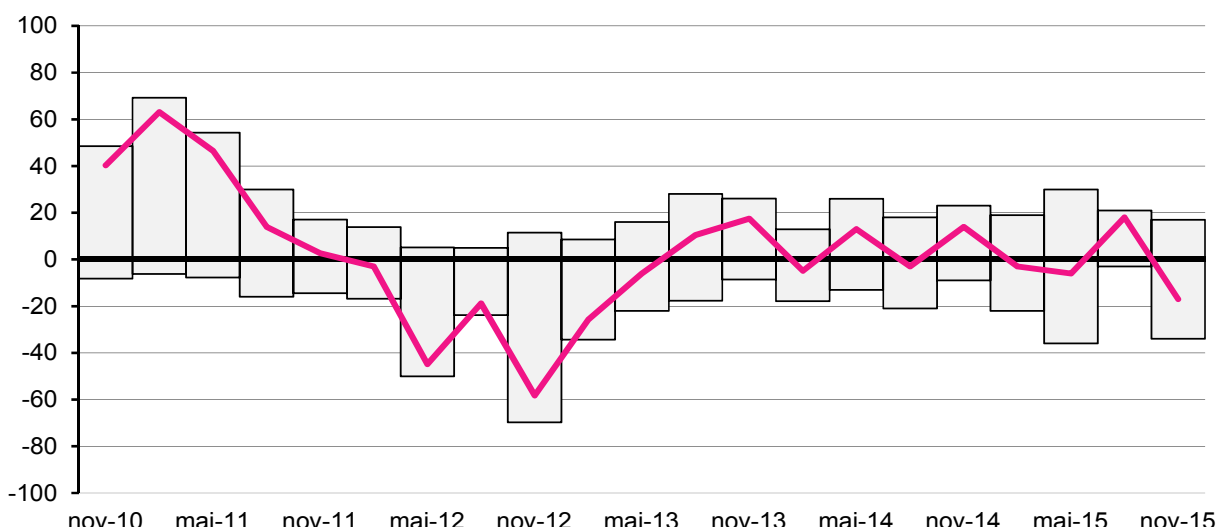
Andel leverantörer till bilindustrin som anger att orderingången från hemmamarknaden ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongsrensad X12.

► MASKININDUSTRIN

Den internationella efterfrågan för maskinindustrin är fortfarande låg och orderingen från exportmarknaden minskar. Positivt är däremot att orderingen från hemmamarknaden ökar och för andra kvartalet i rad. Då exporten som andel av försäljningen är mycket hög visar företagens rapporter att orderingen sammantaget minskar. I linje med en försämrad ordergång har missnöjet med orderstocken ökat och något fler anser den nu som mindre än normalt.

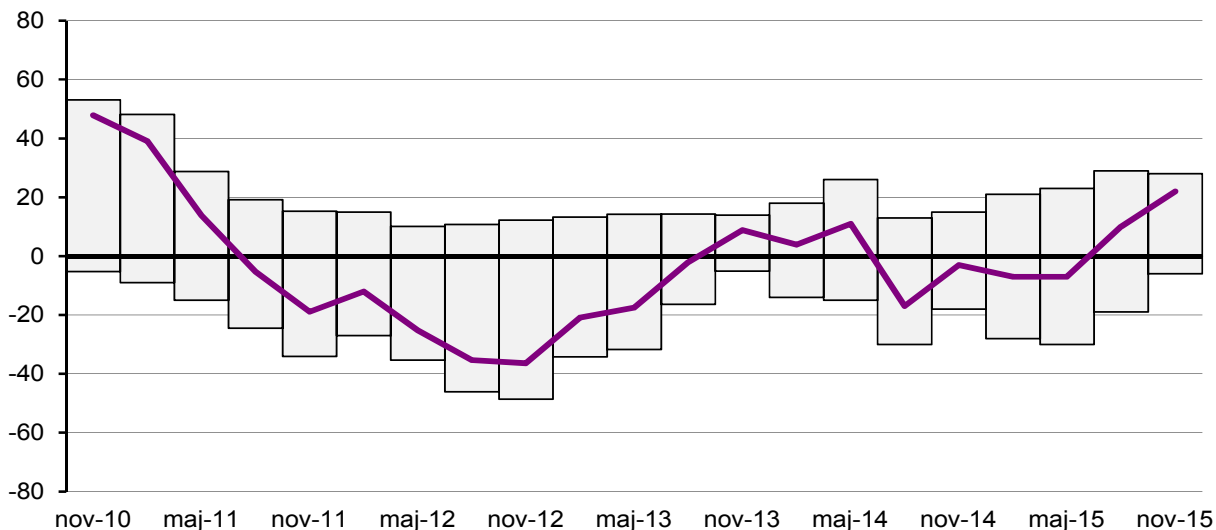
” Sammantaget minskad ordergång.

Nedgång i exportorder för maskinindustrin...

Andel maskinföretag som anger att orderingen från exportmarknaden det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-) jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12

...men fortsatt ökning på hemmamarknaden

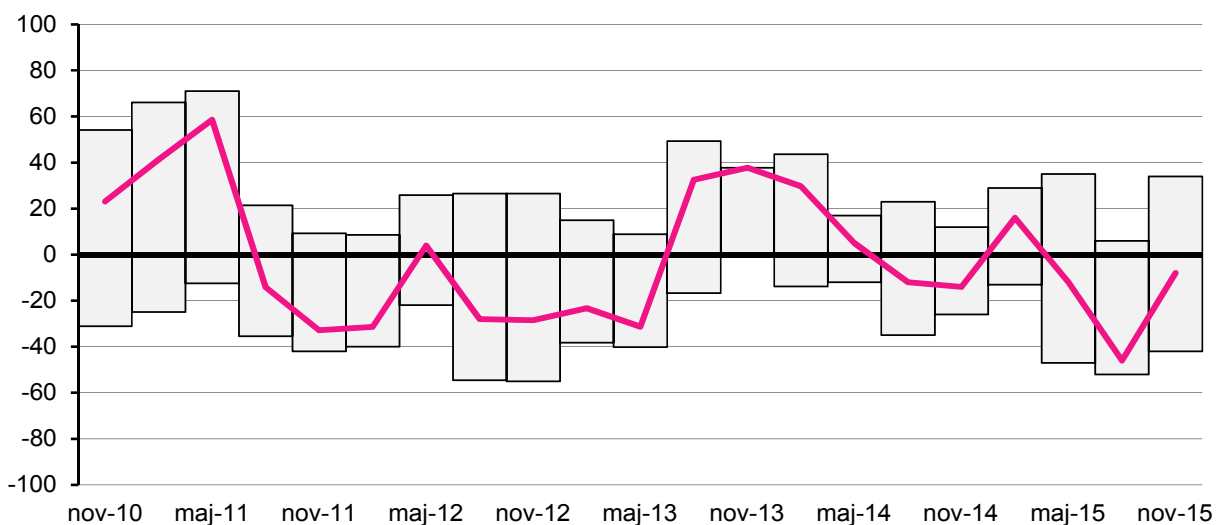
Andel maskinföretag som anger att orderingen från hemmamarknaden ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12.

► LEVERANTÖRER TILL MASKININDUSTRIN

Exportorder för leverantörer till maskinindustrin minskade i hög omfattning föregående kvartal. Dessa minskar nu marginellt. Hemmaorder ökar i närmast samma låga omfattning som tidigare i år. Orderingen sammantaget är således inte fullt lika negativ som tidigare, men fortsatt låg. Missnöjet med storleken på orderstocken har ökat som en följd av detta och över hälften av företagen anser den som mindre än normalt.

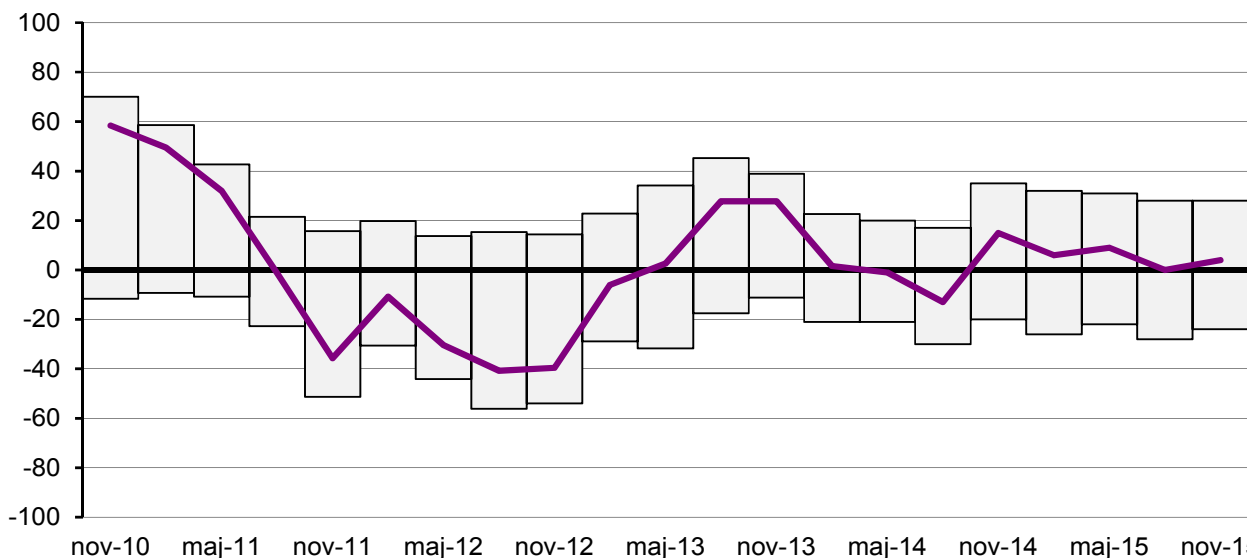
” Närmast oförändrad ordergång för maskinleverantörer, efter tidigare nedgång på export.

Fallet i exportorder för leverantörer till maskinindustrin bromsas upp...

Andel leverantörer till maskinindustrin som anger att orderingen från exportmarknaden det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-) jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12

...och fortsatt oförändrat på hemmamarknaden

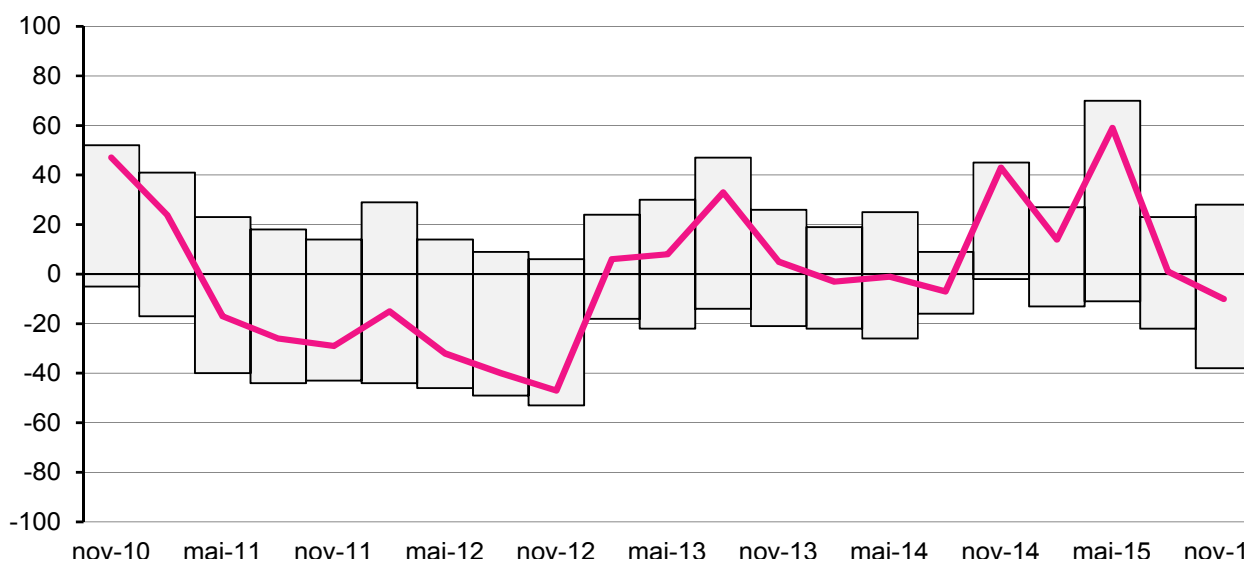
Andel leverantörer till maskinindustrin som anger att orderingen från hemmamarknaden ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12.

► **LEVERANTÖRER TILL TELE- OCH ELEKTROINDUSTRIN, INSTRUMENTINDUSTRIN SAMT TILLVERKARE AV ELMASKINER**

Den totala orderingsgången är i stort sett oförändrad för tillverkare av elmaskiner. Hemmaorder ökar förvisso något men exportorder minskar. Detta gäller även för leverantörer till tele- och elektroindustri. Sammantaget är även här orderingsgången närmast oförändrad, men minskar något på export. Positivt är att efterfrågan förbättras ytterligare för instrumentindustrin. Här är det främst den internationella efterfrågan som förbättrats. Hemmaefterfrågan är lägre men orderingsgången ökar här något efter raset under föregående kvartal.

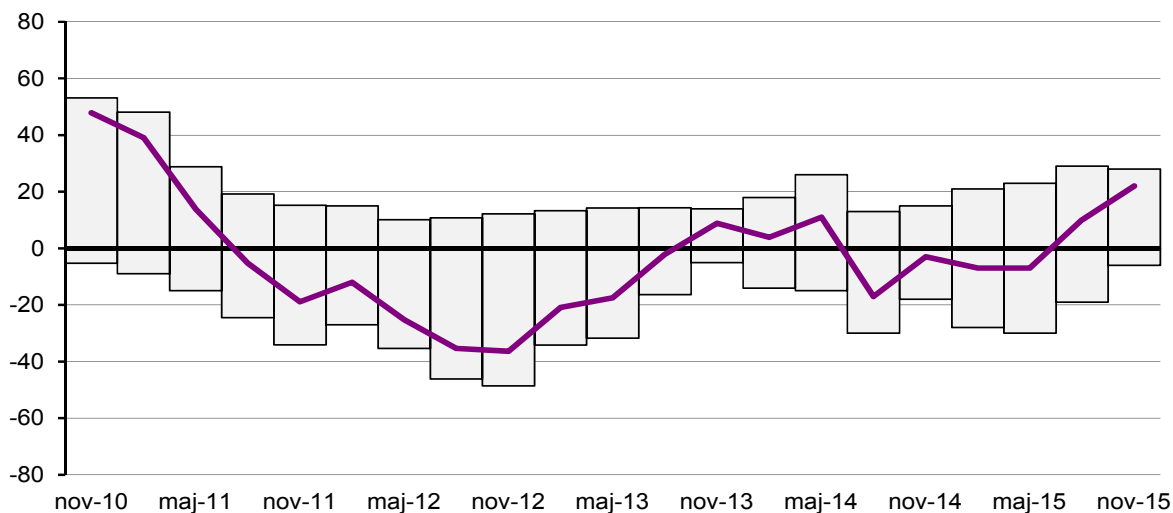
” Svagt i elteknisk industri – betydligt bättre för instrument.

Exportorder för leverantörer till tele- och elektroindustrin minskar

Andel leverantörer till elektro- och teleindustrin som anger att orderingsgången från exportmarknaden ökat (+) resp. minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12

Exportorder till instrumentindustrin fortsatt uppåt

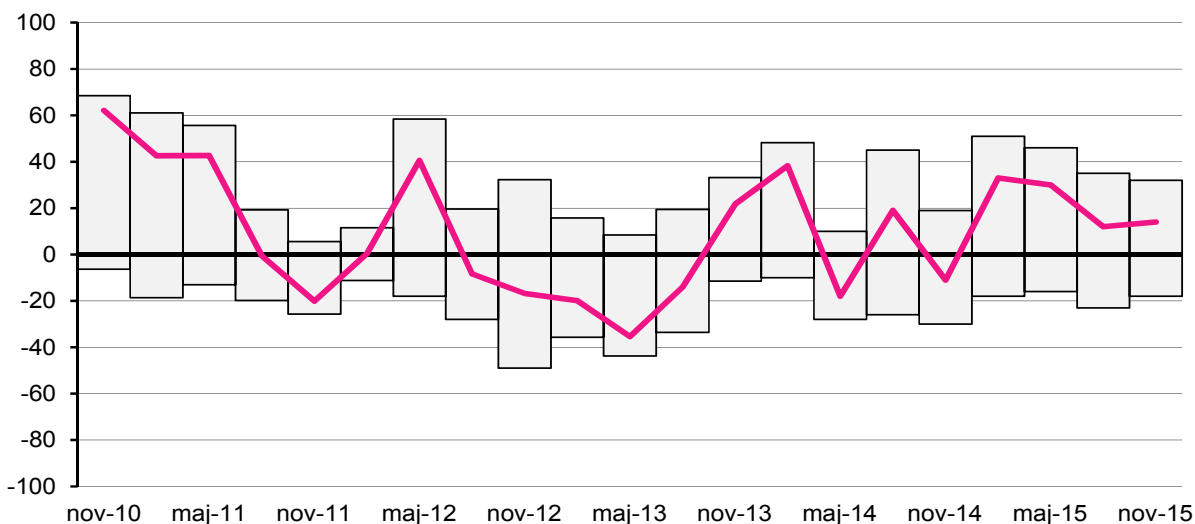
Andel instrumentföretag som anger att orderingsgången från exportmarknaden ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12

► METALLVARUINDUSTRIN OCH METALLBEARBETANDE FÖRETAG

Orderingången för metallvaruindustrin ökar sammantaget i något högre omfattning jämfört med föregående kvartal. Exportorder växer i närmast oförändrad takt, medan hemmaorder förbättrats något. Trots detta anser färre företag orderstocken som stor samtidigt som något fler anser den som liten. Renodlade metallbearbetande företag, de med inriktning på omformning och ytbehandling m.m., rapporterar däremot en närmast oförändrad orderingång efter en begränsad ökning under föregående kvartal.

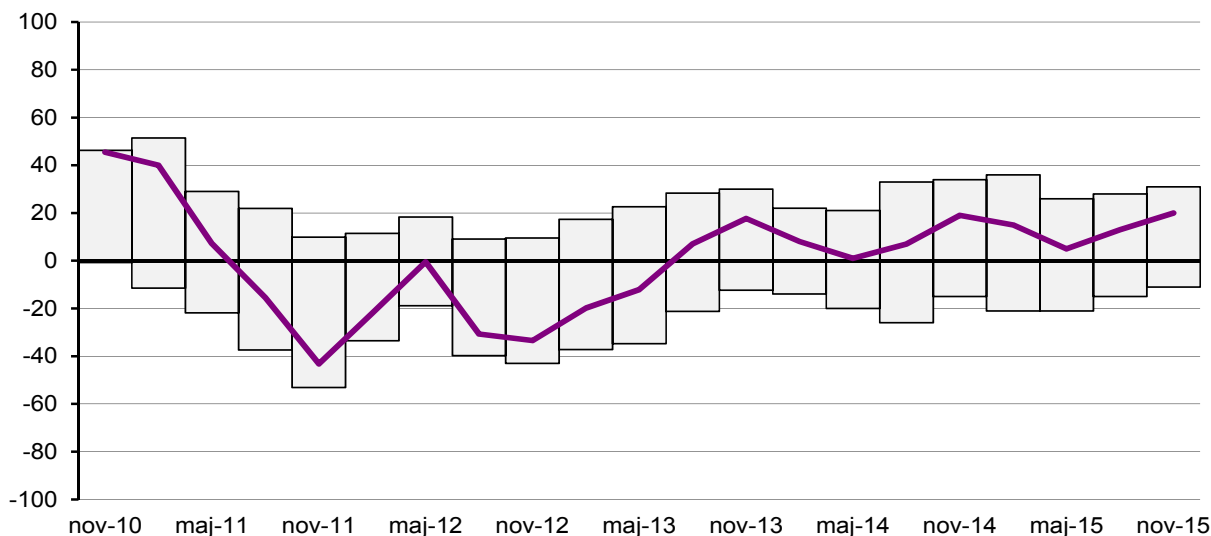
” Positivt för metallvaror, men orderstocken krymper.

Låg tillväxt i exportorder för metallvaruföretag...

Andel metallvaruföretag som anger att orderingången från exportmarknaden det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-) jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12

...men något starkare på hemmamarknaden

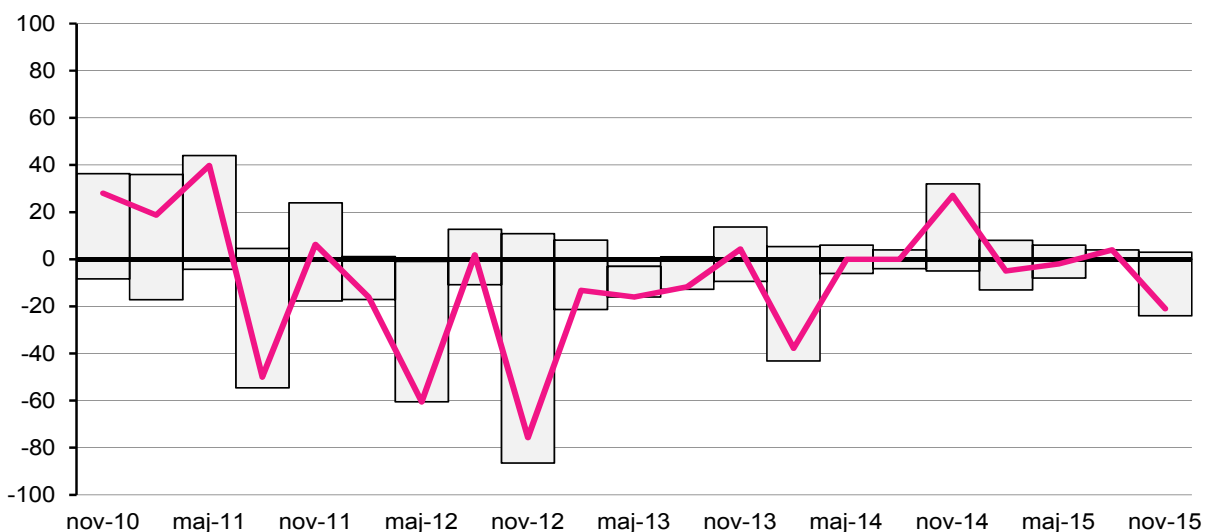
Andel metallvaruföretag som anger att orderingången från hemmamarknaden ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12.

► LEVERANTÖRER TILL BYGG- OCH ANLÄGGNINGSINDUSTRIN

Byggmarknaden i Sverige växer för närvarande i hög takt vilket också återspeglas i orderingången för leverantörer till byggindustrin. Order från hemmamarknaden ökar nu för tredje kvartalet i rad. Sammantaget minskar däremot orderingången då den internationella efterfrågan sedan länge är låg och exportorder minskar relativt omfattande under fjärde kvartalet.

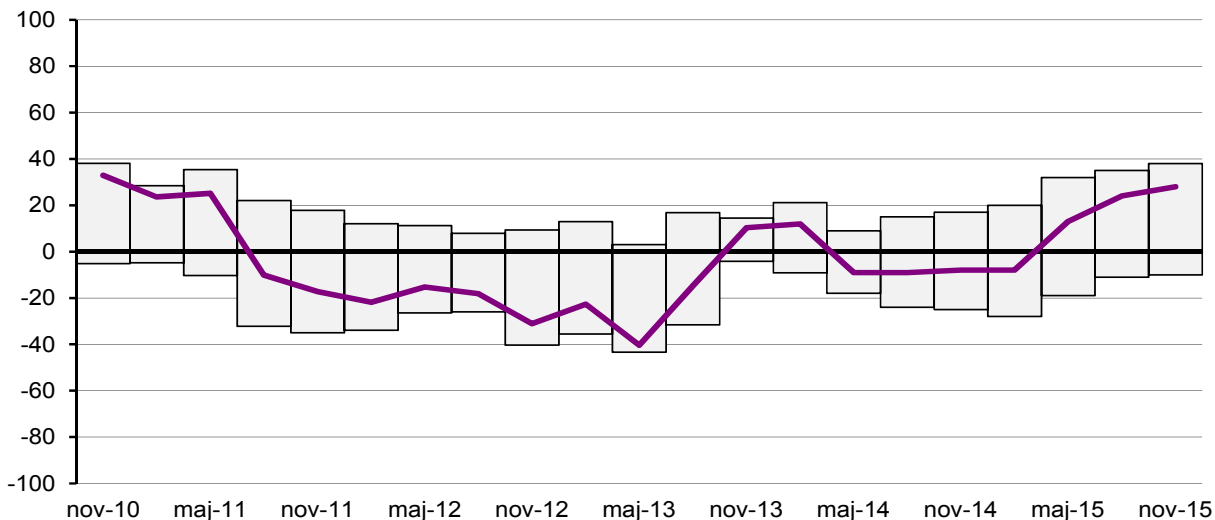
” Ökad efterfrågan hemma från byggindustrin, men minskad export.

Exportorder för leverantörer till bygg- och anläggningsindustri minskar...

Andel leverantörer till bygg- och anläggningsindustrin som anger att orderingången från exportmarknaden ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer.Säsongrensad X12

... men fortsatt uppåt på hemmamarknaden

Andel leverantörer till bygg- och anläggningsindustri som anger att orderingången från hemmamarknaden ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer.Säsongrensad X12.

► NÅGOT LÄGRE EFTERFRÅGAN PÅ YRKESARBETARE – FLER FÖRETAG HAR BEHOV AV INGENJÖRER

Sammantaget visas inga större förändringar jämfört med föregående kvartal. Andelen företag med bristen på yrkesarbetare minskar med en procentenhet till 15 procent. Det är i mindre och i små företag som efterfrågan minskar. Behovet ökar marginellt i storföretag eller till vart femtonde företag och är således fortsatt mycket lågt.

Bristen på yrkesarbetare ökar främst för instrumentindustrin som också visat en stark orderingång det senaste halvåret. Från låga nivåer ökar också bristen något i maskin- och transportmedelsindustrin. I övriga delbranscher och för samtliga grupper av leverantörer minskar däremot behovet av yrkesarbetare.

Andelen företag som rapporterar brist på ingenjörer ökar med två procentenheter till 24 procent. Behovet av ingenjörer är oförändrat i metallvaru- och minskar marginellt i elmaskinsindustri. I övriga delbranscher och för grupper av leverantörer ökar behovet. Särskilt ökat behov av ingenjörer rapporterar leverantörer till bilindustrin.

Andel företag med brist på yrkesarbetare och tekniker/ingenjörer. Säsongrensad

	Metall- varu- företag	Maskin- ind.	Lev. till maskin- ind.	El- maskiner	Lev. till tele- och elektroind.	Instru- mentind.	Bil- och transport medel	Lev. till bilind.	Lev. totalt	Teknik- företag totalt
Yrkesarbetare										
maj-15	21	10	16	0	16	6	15	13	13	13
aug-15	22	12	21	10	20	13	11	16	17	16
nov-15	20	14	19	9	16	17	14	13	15	15
Tekniker/Ingenjörer										
maj-15	21	27	23	27	26	31	11	17	19	22
aug-15	20	27	20	30	23	24	12	13	18	22
nov-15	20	30	21	29	27	29	16	22	21	24

Kapacitetsutnyttjandet

► MINSKAR PÅTAGLIGT TILL DEN LÄGSTA NIVÅN PÅ TVÅ ÅR

Andelen företag med fullt kapacitetsutnyttjande minskar, eller med fem procentenheter och omfattar 30 procent. Därmed är utnyttjandegraden den lägsta sedan våren 2013. Med det lägre utnyttjandet är kvartalets utfall nu betydligt lägre än det långsiktiga genomsnittet på 40 procent.

I delbranscherna minskar utnyttjandet främst i transportmedelsindustrin och i metallvaruindustrin följt av maskinindustrin. För tillverkare av elmaskiner och i instrumentindustrin ökar utnyttjandet något.

För leverantörer sammantaget minskar utnyttjandet relativt omfattande. Här rapporterar främst leverantörer till bilindustri ett lägre utnyttjande. För övriga leverantörer undantaget eltekniska branscher minskar utnyttjandet av produktionskapaciteten.

Andel företag med fullt kapacitetsutnyttjande

	nov -15	aug -15	maj -15
Metallvaruföretag	24	31	27
Leverantörer till bygg- och anläggning	24	28	29
Maskinindustri	32	36	33
Leverantörer till maskinindustri	21	25	25
Elmaskiner	34	32	30
Leverantörer till tele- och elektro	37	33	30
Instrumentindustri	52	50	55
Bil- och transportmedelsindustri	30	42	41
Leverantörer till bilindustri	20	29	27
Leverantörer sammantaget	24	31	30
Totalt teknikföretag	30	35	33

TEKNIKFÖRETAGENS KONJUNKTURBAROMETER

ISSN 1403-9559, Utges i mars, juni, september och december

Anders Rune, 08-782 08 36, anders.rune@teknikforetagen.se

Bengt Lindqvist, 08-782 08 34, bengt.lindqvist@teknikforetagen.se

Teknikföretagen

I EN GLOBALISERAD VÄRLD ÄR KREATIVITETEN SVERIGES STYRKA
– TEKNIKFÖRETAGEN GER KREATIVITETEN UTRYMME

Box 5510, 114 85 Stockholm | 08-782 08 00 | www.teknikforetagen.se